

Projectplan natuurontwikkeling

22 december 2023

In het kort

Volkstuinvereniging De Doordouwers (Utrecht) wil de natuurwaarde van het terrein sterk vergroten door gericht beheer. Kennis, ervaring en tijd zijn beschikbaar, maar er zijn wel meer machines nodig. De vereniging zoekt daarvoor een financier.

Achtergrond

- **Volkstuinvereniging De Doordouwers** is actief op een terrein net buiten de bebouwde kom van Utrecht van ongeveer 3,3 hectare groot, waarvan twee hectare verdeeld is in ongeveer 140 tuinen.
- Het terrein is **overdag openbaar toegankelijk** (een eis van het Recreatieschap Midden-Nederland, de beheerder van het omliggende gebied) en 's nachts afgesloten (vanwege diefstallen in de beginjaren).
- Sinds vijf jaar experimenteren we met **natuurvriendelijk beheer** op de overige 1,3 hectare, wat voor volkstuinterreinen een fors oppervlak is.
 - Verschillende delen worden op **diverse manieren beheerd**, van periodieke begrazing tot maaien en afvoeren, van omploegen en inzaaien tot geheel vrije ontwikkeling. Dit om praktische redenen, en om te leren wat werkt en wat niet.
 - Op diverse plekken komen inmiddels **inheemse wilde planten** voor.
 - Op *alle* plekken, ongeacht het beheer, is **verruiging** een probleem. Door een teveel aan voedingsstoffen zien we wildgroei van met name brandnetel, akkerdistel en engels raaigras. De voedingsstoffen zitten in de bodem zelf (het terrein was eerder weiland waar mest werd uitgereden) en komen van boven (stikstofdepositie) .
 - We hebben een aantal keren **bloemenweides** aangelegd. Bij beheer zoals voorgeschreven voor natuurlijke bloemenweides, zijn die na twee of drie jaar overwoekerd.
 - Langs een aantal **oeverzones** lukt het inmiddels om brandnetel en distel handmatig onder controle te houden. Op de meeste andere plekken lukt dat niet. Het gaat om te grote oppervlakten en te grote onkruiddruk. Op sommige plekken vormen de brandnetels inmiddels een dik ondergronds wortelnetwerk.

Wat willen we bereiken?

- We willen de komende jaren gezamenlijk werken aan een **nieuw ecologisch evenwicht** waarbij gras, brandnetel en akkerdistel bijna overal plaats maken voor inheemse wilde planten (voor brandnetel als waardplant blijft een plek gereserveerd). We streven daarbij naar grotere variatie in habitats.
- Hiervoor is **intensivering van beheer** nodig, waarbij de mate van verruiging de intensiteit bepaalt: grondbewerking in uiteenlopende frequentie (1-, 2- of 3-jaarlijks) en regelmatig maaien en afvoeren (3-4 keer per jaar). Zodra de verruiging onder controle is, kunnen we overgaan op regulier maai-beheer (1-2 keer per jaar, sinusmaaien en/of streepjescodemaaien). Dit beheer willen we zelf door leden laten uitvoeren.
- **Toename in flora** moet leiden tot meer kansen voor fauna, in eerste instantie vooral voor insecten..
- Het gaat om openbaar terrein. We willen de **natuurwaarden én de recreatieve belevingswaarde** fors vergroten.

Wat is daarvoor nodig?

We hebben daarvoor nodig: meer machines, meer gradiënten en meer mensen.

1. Meer machines

We hebben een balkmaaier nodig, een ploeg, een frees, een cultivator. Daarnaast is stalling en onderhoud nodig.

Waarom?

Waar het kan, werken we handmatig. Maar de benodigde intensiteit van beheer vereist mechanisatie. De vereniging heeft vijf jaar geleden zelf geïnvesteerd in een minitrekker met maaidek. Het maaidek is vooral geschikt om de paden kort te maaien (naast gras groeit hier in toenemende mate klaver en tengere rus). Voor het maaien van langer gewas beschikt de vereniging over drie bosmaaiers. Maar met een maaibreedte van ongeveer 38 cm is de capaciteit daarvan te laag om het oppervlakte in kwestie vaker te maaien dan we nu doen. Voor het op een zwad (of ril) leggen van het grovere maaisel beschikt de vereniging over een wielhark (Acrobaat). Het maaisel wordt daarna handmatig verzameld en afgevoerd (naar hopen op het terrein zelf).

De afgelopen jaren hebben we bloemenweides aangelegd en daarbij verschillende vormen van grondbewerking getest: laten omzetten door een loonwerker en handmatig nabewerken, handmatig ompspitten en onkruidwortels eruit zeven, al dan niet zaaiklaar maken met een gehuurde frees.

De conclusie was dat geen van deze methoden geschikt is voor de (relatief kleine) bloemenweides, laat staan voor de rest van het terrein.

Balkmaaier

De balkmaaier (ook wel: eenwieltrekker, eenasser of werktuigdrager met balkmaaier), is bij uitstek geschikt voor wat wij willen doen. Dit volgens geraadpleegde deskundigen die ermee werken (Remy Sanders, boswachter beheer bij Staatsbosbeheer) en Jaap Mekel, zelfstandig ecologisch beheerder. Met een werkbreedte van 1,4 m gaat het maaien veel sneller dan bij een bosmaaier. Een balkmaaier kan hoog gewas aan. Het gewicht is aanzienlijk lager dan dat van de trekker zodat ook op de slappe veengrond ter plaatse er veel dichters langs slootkanten (en dwars door plas-dras-zones) gemaaid kan worden (bij voorkeur is de balkmaaier voorzien van twee sets luchtbanden om de ondergrond zo min mogelijk te belasten). Het apparaat is bovendien zeer wendbaar en eenvoudig te bedienen. We hebben zelf getest met een relatief nieuwe maaier van Staatsbosbeheer (€ 24.000) en een aftandse Agria KL5500. Voor ons is een zo eenvoudig mogelijke gebruikte Agria of Reform geschikt.

Ploeg

Ploegen is niet goed voor het bodemleven. Maar delen van het terrein zijn niet op een andere manier open te breken. Bijvoorbeeld vanwege het wortelstelsel van brandnetel of een dichte zode van engels raaigras. Er zijn gebruikte kleine ploegen voor minitrekkers verkrijgbaar.

Frees

Na ploegen is frezen nodig. Ook hier past terughoudendheid; Er zijn twee opties voor frezen: achter de minitrekker of als eenasser (de machine is vergelijkbaar met de maaibalk, maar dan met een niet-afkoppelbaar freesgereedschap in plaats van een afkoppelbaar maaigereedschap).

We hebben op het terrein met beide gewerkt. Een eenasser heeft zowel te weinig werkbreedte als kracht voor onze situatie. Daarom hebben we een frees nodig die aan de trekker gekoppeld wordt. De freesmessen worden aangedreven door de trekkermotor via een aftakas. Er bestaat ruime keuze in gebruikte frezen voor minitrekkers. De maximale werkbreedte wordt bepaald door het vermogen van de trekker, in ons geval 15 pk.

Cultivator

Voor een derde grondbewerking is een cultivator nodig. De cultivator wordt gebruikt om de grond los te maken en wortels los te trekken (die worden vervolgens handmatig verwijderd). Op termijn kan de cultivator zelfs plaatselijk als enige machine ingezet worden. Dit is het geval als er geen graszode aanwezig is en aanwezige wortels geen dicht netwerk vormen. Cultivatoren zijn verkrijgbaar voor minitrekkers. De voorkeur gaat uit naar een nieuwe. Voor het goed voorbereiden van een zaai bed is een kruimelrol aan de cultivator handig.

Stalling

We zijn bezig met de bouw van een lage, aan de voorkant open stalling o.a. voor twee aanhangwagens, met hergebruikt materiaal. We kunnen hier een stuk aanbouwen, dan passen de werktuigen erbij. De stalling staat redelijk achteraan op het terrein, en is onttrokken aan het zicht door een vogelbosje (achterkant) en een hoge stapel maaisel (zijkant). Tegen de andere zijkant komt beplanting. Tegen diefstal is een staalkabel met een stevig hangslot nodig.

Jaarrond kunnen hier ploeg, frees en cultivator gestald worden (de Acrobaat stond en staat er al jaren naast, in weer en wind). Voor deze werktuigen is het voldoende om ze te

beschermen tegen regen. De maaibalk is gevoeliger voor vocht (m.n. roestvorming op de messen). De maaibalk wordt daarom buiten het tuinseizoen (gedeeltelijk gedemonteerd) gestald in het werkhuis, waar nu de trekker, maaier en de bosmaaiers achter slot en grendel opgeborgen zijn.

Onderhoud

In de begroting van de vereniging is een post 'onderhoud' opgenomen. De trekker krijgt tweejaarlijks een beurt, de bosmaaiers minder vaak. Voor ploeg, frees en cultivator is dit niet nodig. Bij zorgvuldig gebruik kan er niet veel kapot gaan. En als dat toch het geval is, kunnen we zelf onderdelen bestellen en monteren, en ook lassen, indien nodig.

Bij de maaibalk kunnen we zelf ook eenvoudige reparaties uitvoeren zoals het vervangen van remkabels, de bougie of afgebroken maaimessen. Eventuele problemen met afstelling van het motorgedeelte kunnen we (op dit moment) niet zelf oplossen, dus daar is een monteur voor nodig. Zowel de kosten van reparatie door een monteur als kosten voor onderdelen bij reparatie in eigen beheer kunnen naar verwachting door de vereniging uit de algemene post onderhoud betaald worden.

Na twee jaar wordt bekeken of we als volkstuinvereniging een beheercontract kunnen afsluiten in het kader van ANLb (Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer). Deze subsidie zou dan gebruikt kunnen worden voor onderhoud en afschrijving van machines.

2. Meer gradiënten

Bij ons natuurlijk beheer streven we naar een grotere variatie in habitats.

Op plekken die daarvoor geschikt zijn, willen we variatie aanbrengen in hoog/laag, droog/nat, venig/zandig, zon/schaduw. Deze gradiënten zijn alle vier te realiseren door hoogteverschillen aan te brengen. De overgang van veen naar zand ligt op sommige plekken slechts 30-40 cm diep. Het ondiepe grondwater staat op ca. +0,5 m - mv. Na grondbewerking verwachten we door een andere afstelling van de ploeg grond voldoende te kunnen verschuiven. Afwerking gebeurt handmatig.

We werken niet in rechte lijnen, maar juist kronkelig, zodat er kleine hellingen ontstaan met veel variatie in oriëntatie.

Bij het beheer hanteren we zoveel mogelijk de methode van sinusmaaien: er wordt vaker gemaaid, maar relatief weinig oppervlak en in een vrij willekeurig bochtig patroon. Sommige stukken worden daardoor iedere maaibeurt gemaaid, andere zelden. Hierdoor ontstaan ook in de begroeiing zowel hoog-laag- als zon-schaduw-gradiënten. Bij de oeverzones is er weinig ruimte voor bochten, maar wordt een vergelijkbaar effect bereikt met 'streepjescode-maaien' (variatie in lengte van wel en niet te maaien stukken).

3. Meer mensen

De organisatie van het beheer blijft onveranderd. Binnen de vereniging houden nu drie groepen zich bezig met natuurlijk beheer, waarvan twee specifiek met maaien: de trekkermaaiers en de bosmaaiergroep. Beide groepen hebben een instructeur voor nieuwe groepsleden. De derde groep is de commissie Natuurlijk Tuinieren (Natuurlijk Tuinieren is een programma van de belangenorganisatie voor volkstuinen AVVN ter vergroting van natuurwaarden op volkstuinterreinen).

Het beheer wordt nu nog gecoördineerd door één persoon.

Bij twee van de drie groepen is versterking nodig (trekkermaaiers voor grondbewerking en de commissie Natuurlijk Tuinieren voor o.a. harken en afvoeren van maaisel). Er zijn voldoende enthousiaste kandidaten beschikbaar. De vereniging heeft ook voldoende hooiharken. Om de coördinatie van het beheer minder afhankelijk te maken van één persoon worden een of twee leden geworven die daarbij gaan helpen.

Waarom is dat kansrijk?

De vereniging kan dit

De Doordouwers heten niet voor niets zo. In de afgelopen vijftientig jaar heeft deze relatief jonge vereniging zich succesvol verzet tegen opheffing van het complex, bleek later de bodem vervuild, is het complex ontruimd, heeft de vereniging gestreden voor een nieuwe plek, en is de nieuwe plek (een weiland met als enige voorziening een parkeerplaats en één pad) veranderd in een van de meest gevarieerde volkstuinverenigingen van Nederland (zowel sociaal als qua tuinieren).

- De vereniging heeft zelf initiatief genomen voor voorzieningen zoals hekwerk, meer paden, aansluiting op riolering, water en stroom. Dit inclusief het nodige overleg met overheden, vinden van financiering, supervisie van aannemers en verantwoording richting financiers en de leden.
- De vereniging heeft in eigen beheer een werkschuur en theehuis gebouwd. Het werk is voor een groot deel door leden uitgevoerd (dit ondanks de coronaperiode).
- De vereniging neemt, gecoördineerd door de commissie Natuurlijk Tuinieren, sinds 2013 deel aan het gelijknamige project van de landelijke volkstuinkoepel AVVN en in 2019 de maximale score bereikt.
- In 2018 heeft de vereniging besloten zelf te investeren in een trekker en maaier, onder andere om natuurwaarden op het terrein te vergroten. Diverse leden zien en waarderen de toename in inheemse planten.
- Naast de bovengenoemde projecten heeft de vereniging diverse natuurelementen op het terrein gerealiseerd zoals een bijenstal, schapenweide, kikkerpoel, egelhuis, stapelmuren, insectenhotel, takkenrillen, vogelbosjes, nestkasten en een broedhoop voor ringslangen. Er zijn diverse plannen voor meer projecten (zie bijlage 2).
- We werken (mee) aan het betrekken van de wijk Overvecht, zoals bijvoorbeeld 'WijkSafari AZC', een theaterproject van Adelheid Roosen in 2018, en een langjarig project waar we in 2016 een prijs voor ontvingen van de internationale volkstuinkoepel Fédération Internationale des Jardins Familiaux. In 2017 zijn we genomineerd voor de Tolerantieprijs van de gemeente Utrecht.
- De vereniging heeft meegewerkt aan regionale en landelijke televisieprogramma's (o.a. ['Zomer op de volkstuin'](#), RTV Utrecht, 2018).

Het terrein heeft potentie

Op het terrein zijn de afgelopen vier jaar maar liefst 82 verschillende inheemse bloeiende planten gevonden (zie bijlage 1). Sommige komen incidenteel voor, andere zien we jaarlijks terug. De soortenrijkdom is dus al groot, de uitdaging is vooral om de planten zich verder te laten verspreiden. Overigens hopen we wel op meer soorten, zoals de rietorchis (die zich elders in het gebied door op deze plantensoort gericht ecologisch beheer van Staatsbosbeheer kan handhaven).

Ook komen er diverse diersoorten op ons terrein voor. IJsvogels, ooievaars en zilverreigers worden af en toe gesignaleerd. Vaste bezoekers/bewoners zijn buizerds, kleine bonte spechten, winterkoninkjes, roodborsten, diverse mezen, hazen, wezels, diverse rupsen en vlinders, libellen, salamanders en ringslangen. Ook broeden eenden en meerkoeten op het terrein.

Partners doen mee

Bij het beheer van het terrein heeft de vereniging direct te maken met twee organisaties. Ten eerste het recreatieschap Midden-Nederland. Dat verhuurt het terrein aan de vereniging en is verantwoordelijk voor het schonen van de sloten aan beide zijden van het terrein. Als tweede het drinkwaterbedrijf Vitens, dat verantwoordelijk is voor het beheer van de sloot die het terrein in de lengte in tweeën deelt. Sloten worden machinaal geschoond. Van oudsher wordt het mengsel van planten en modder dat uit de sloot komt, op de oever gelegd. Dit stimuleert verrijking. Beide partners zijn door de vereniging overgehaald om verrijking tegen te gaan; ze laten inmiddels het slootsel afvoeren. De extra kosten nemen ze zelf voor hun rekening.

Een andere partner is de boer die schapen regelmatig laat grazen op een deel van ons terrein. Hij beschikt over een knikshovel die mogelijk ingezet kan worden om hoogteverschillen te realiseren, en heeft ervaring met ANLb.

Wat kost dat? (Begroting en dekking)

De vereniging heeft een eerdere investering zelf gefinancierd: € 6413 voor trekker en maaier. Bij de bouw van de werkschuur/theehuis hadden we flinke financiële tegenvallers. De reserves zijn uitgeput en er is zelfs een deel van de reservering voor borg ingezet. Die reserve moet weer aangevuld worden. Contributieverhoging is voor veel van onze leden uit Overvecht geen optie. We kunnen dus als vereniging nu niet zelf investeren.

Fondsen: KIEM?

Balkmaaier*	€ 2.000,00
Ploeg*	€ 225,00
Frees*	€ 900,00
Cultivator	€ 775,00
Divers	€ 600,00
Zaad/plantgoed	€ 250,00
Transport	€ 150,00
Grondverzet	€ 0,00
Onvoorzien	€ 100,00
Totaal	€ 5.000,00

Toelichting

- * De bedragen voor gebruikte werktuigen zijn schattingen. Op grond van aanbod uit het verleden verwachten we voor deze prijzen geschikte werktuigen te kunnen vinden. Het kan zijn dat een van de werktuigen duurder uitvalt, en een andere goedkoper. Als alle werktuigen duurder uitvallen, moet mogelijk bezuinigd worden op de post 'Divers'. De volgorde van aankoop wordt: balkmaaier, frees, cultivator, ploeg. Daarna kan het resterende bedrag voor de post 'Divers' vastgesteld en uitgesplitst worden.
- Onder de post 'Divers' vallen:
 - vervanging van onderdelen voor de gebruikte werktuigen (bv remkabel, freesmessen). Of dit nodig is, wordt bepaald na aankoop.
 - beveiliging (staalkabel en hangslot), hang- en sluitwerk (bij afsluitbaar maken van stalling).
 - dakafdekking stalling (mogelijk is de huidige voorraad te klein).
 - voorlichting (bijvoorbeeld poster of bord met alle voorkomende planten).
 - als zowel de kosten van werktuigen als van de bovenstaande punten meevallen, kan deze post wellicht ingezet worden voor aanvraag van advies (bijvoorbeeld bij Gert-Jan Koopman van [Heem](#) of Marlien de Voogd van [Regelink Ecologie en Landschap](#)) of voor gereedschap, zoals een extra accu voor de bosmaaier en/of een extra bosmaaier.

Eigen inbreng vereniging

De inbreng van de vereniging bestaat uit:

- Tijd: naar schatting 750 uur per jaar
- Kosten van eventuele reparatie door een monteur en kosten voor onderdelen bij reparatie in eigen beheer: p.m.
- Brandstof: p.m.
- Afschrijving trekker, maaier, bosmaaiers: p.m.

Mogelijke andere opbrengsten

Na twee jaar wordt bekeken of we als volkstuinvereniging een beheercontract kunnen afsluiten in het kader van ANLb (Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer). Deze subsidie zou dan gebruikt kunnen worden voor onderhoud en afschrijving van machines.

Voorschot

Graag maken we bij toezegging van steun gebruik van de mogelijkheid om een voorschot van het toegezegde bedrag te ontvangen.

Planning

We verwachten binnen een jaar na subsidieverlening de benodigde machines gevonden te hebben en te starten met het project. Het lastigste is het vinden van een goede gebruikte maaibalk voor een aantrekkelijke prijs. Daarvoor zijn we afhankelijk van het aanbod op de tweedehandsmarkt en dat is niet heel groot. Dit in tegenstelling tot het aanbod van gebruikte frezen voor minitrekkers.

Hoe lang het vervolgens duurt voordat een nieuw ecologisch evenwicht is bereikt, valt niet te voorspellen. Dit is ook afhankelijk van factoren buiten onze invloed (bv stikstofdepositie). We denken aan een periode van minstens vijf jaar.

Bijlage 1: Flora

Inheemse bloeiende planten

In de jaren 2019-2023 zijn 82 bloeiende, inheemse plantensoorten op het terrein aangetroffen:

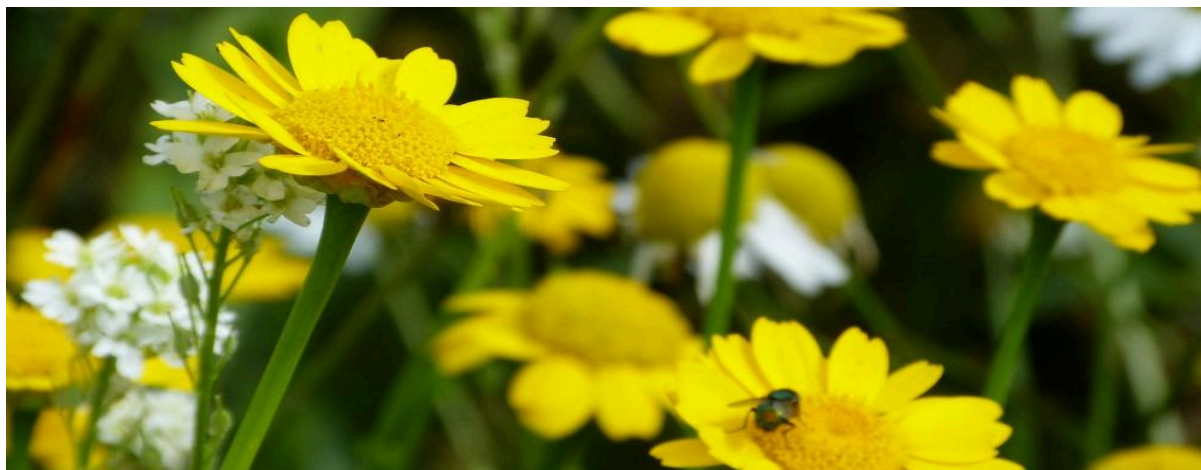
*Akkerleeuwenbek**, *Akkerviooltje**, *Avondkoekoeksbloem*, *Beemdooievaarsbek*, *Beklierde basterdwederik*, *Bilzekruid**, *Blauw glidkruid*, *Bolderik**, *Bosandoorn*, *Boterbloem*, *Buishyacint*, *Canadese guldenroede**, *Dagkoekoeksbloem*, *Doornappel*, *Duizenblad*, *Echte heemst**, *Echte kamille**, *Echte valeriaan**, *Fluitekruid*, *Franse silene**, *Gele ganzenbloem**, *Gele lis**, *Gele plomp**, *Gewone duivenkervel*, *Gevleugeld hertshooi**, *Gewone dotterbloem**, *Gewone engelwortel**, *Gewone margriet**, *Glad walstro*, *Goudgele honingklaver*, *Grijskruid*, *Groot hoefblad**, *Groot spiegelklokje**, *Groot streepzaad*, *Grote egelskop*, *Grote kaardebol*, *Grote kattenstaart**, *Grote ratelaar**, *Harig knopkruid*, *Harig wilgeroosje**, *Heelblaadjes (Pulicaria dysenterica)*, *Jacobskruiskruid*, *Kale jonker*, *Karwijselie*, *Kegelsilene**, *Klein hoefblad**, *Kleine watereppe*, *Knoopkruid**, *Knopig helmkruid**, *Koekruid**, *Koninginnekruid*, *Korenbloem**, *Kruldistel*, *Middelste teunisbloem**, *Moerasandoorn**, *Moeraskers*, *Moerasrolklaver**, *Moerasvergeet-mij-nietje**, *Oranje Havikskruid*, *Paarse dovenetel*, *Peen**, *Pinksterbloem**, *Reukloze kamille**, *Rood guichelheil**, *Slangenkruid*, *Smalle aster*, *Smeerwortel**, *Speenkruid*, *Speerdistel*, *Stalkaars*, *Stijve klaverzuring*, *Voederwikke*, *Vogelwikke*, *Watergentiaan*, *Waterlelie*, *Watermunt*, *Waterweegbree*, *Witte dovenetel*, *Wolfspoot**, *Zilverschoon*, *Zwanenbloem*, *Zwart tandzaad*.

*: mogelijk afkomstig van eerdere aanplant of zaadmengsel.

Sommige soorten zijn slechts een of twee keer gezien, andere komen elk jaar terug.

Struiken

In 2015 hebben we drie 'vogelbosjes' aangeplant, met de volgende soorten: *Dwergmispel*, *Gelderse Roos*, *Hondsroos*, *Kornoelje*, *Krentenboompje*, *Mahonie*, *Meidoorn*, *Liguster*, *Ranonkel*, *Rimpelroos*, *Struiklimop*, *Veldesdoorn*, *Vlier*, *Vlinderstruik*, *Vuurdoorn*, *Wilde gagele*.

Bijlage 2: Andere natuurplannen

Naast hetgeen in het projectplan natuurontwikkeling is beschreven, hebben we nog veel meer plannen om het terrein aantrekkelijker te maken voor natuur en recreatie.

Ooievaarsnest plaatsen

Ooievaars bezoeken het terrein af en toe. Een paar kilometer verderop broeden ze ook. In 2015 hebben we plannen gemaakt voor een ooievaarpaal met nest. Hiervoor was een wijziging van bestemmingsplan nodig. Inmiddels is een wilg op het terrein hoog genoeg om een ooievaarsnest in te plaatsen. Een basisnest kostte in 2015 € 575 excl. btw. Daarnaast is incidenteel een hoogwerker nodig (om te plaatsen en om het nest te inspecteren/schoon te maken).

Ijsvogelwand aanleggen

Er komen ijsvogels in het gebied voor. We willen een ijsvogelwand aanleggen volgens de methode zoals toegepast in polderreservaat Kockengen. Voorbereidend werk is uitgevoerd in najaar 2018: schotten en palen geplaatst. De gemeente heeft destijds toegezegd gratis 3-4 kuub AW2000 kleiige grond beschikbaar te stellen. Dit zou beschikbaar komen uit een rioleringsproject, maar tot nog toe is dat niet gebeurd. Mogelijk is dergelijke grond ook te koop.

Hagen planten

In 2019 hebben we plannen gemaakt voor een haag rondom de parkeerplaats, zowel voor vogels als voor insecten. Dit in het kader van natuurcompensatie voor de aanleg van de Noordelijke Randweg Utrecht (NRU). De plannen voor de NRU zijn vanwege de stikstofproblematiek stilgezet.

We hebben aantallen en soorten gespecificeerd, maar geen begroting gemaakt.

Het voorstel omvatte: Sporkehout (*Frangula alnus*), Eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*), Vuurdoorn (*Pyracantha*, 'Orange glow'), Sleedoorn (*Prunus spinosa*), Liguster (*Ligustrum vulgare*), Veldesdoorn (*Acer campestre*) en Sneeuwbal (*Viburnum tinus*). Naast plantgoed zijn palen en ijzerdraad nodig, en de huur van een palenboor.

Knotwilgen langs slootkant planten

Er staat een aantal knotwilgen op het terrein, maar dat zijn gewone wilgen. Boswilgen bloeien eerder in het seizoen, als de bijen weinig andere nectarbronnen hebben. Waar geen tuinen zijn, willen we een rij knot-boswilgen langs de slootkant. Tot nog toe is het stekken van boswilg mislukt. Kopen is een optie. Naast boswilgen zijn twee nieuwe takkenrillen (kastanjehouten palen) en extra snoeigereedschap nodig, en de huur van een palenboor.

Meer biodiversiteit door andere begrazing

De schapen die nu regelmatig een deel van het terrein begrazen, houden verdere verruiging tegen, tuinders en bezoekers vinden ze leuk, en ze kosten de vereniging geen geld of tijd.

Maar ze krijgen regelmatig anti-wormenmiddel, en bij ziekte soms antibiotica. Dat is allebei niet goed voor de biodiversiteit. Er bestaan schapen en andere grazers die deze middelen niet nodig hebben. Verderop (in het Gagelbos) laat Staatsbosbeheer soms koeien lopen. Wat verderop (Westbroek) is een schapenhoeder actief. Volgende stap: informatie inwinnen bij boswachter Beheer Remy Sanders (of boswachter Ecologie Bert van Dijk) resp. museum- en schapenboerderij Vredegoed.

Meer biodiversiteit door gebruik kwelwater

In dit gebied komt basenrijke, mineralenrijke kwel uit de Utrechtse Heuvelrug naar boven. Normaal komt dit in de sloten terecht. We kunnen dit oppompen met een kleine windmolen of zonnepanelen en daarmee kunstmatige kwelmoerassen en vennetjes creëren die een aparte biotoop voor nieuwe planten en dieren bieden (en/of het waterpeil in de bestaande poel hiermee beïnvloeden).

Nuttig gebruik van maaisel

Maaisel wordt nu op een aantal plekken op het terrein verzameld. Maaisel laten afvoeren kost geld (hoewel het wordt gecomposteerd). Tuinders kopen soms zelf (stal)mest in. Het zou mooi zijn om de voedingsstoffen uit het maaisel nuttig te gebruiken in tuinen. Bijvoorbeeld door het te fermenteren (Bokashi) en onder te werken. Hier is nog geen ervaring mee opgedaan.

Inventarisaties uitvoeren

We inventariseren bloeiende planten op het terrein structureel. Tuinders laten het meestal weten als ze dieren in of om hun tuin zien. Het zou mooi zijn om ook insecten, zoogdieren, reptielen en amfibieën periodiek te inventariseren.

Alle foto's zijn op ons volkstuinterrein genomen in de periode 2016-2023